Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Flores Gregorii - Alulfus de Tornaco - Isidorus Hispalensis - Cod. Schwarzach 15

[Straßburg], [um 1460]

Sequntur nunc flores beati Gregorii ex libro pastoralis cure

urn:nbn:de:bsz:31-216612

Visual Library

bus vnde quia per districte ex
illa eterne beatitudinis vita vnus
quisque disparj sed per equa vnusquisque
vnde dispar anime percipit dis-
pare locum sed eciam in disparitate
damna non sentit quia tantum sibi
quantum percipit sufficit ad quam sus-
ficiat nos omnes fideles ipsa diui-
na perducat bonitas Amen

Sequuntur nunc flores beati Gregorii ex libro pastoralis cure

Pensandum est valde ad cura
regiminis volenti attendere qua-
liter ad hoc veniat ad hoc
rite perueniens qualiter viuat
in hoc bene viuens qualiter do-
ceat sub hoc recte docens infirmita-
tem suam quanta consideratione semper
perpendere debeat aggressionis appe-
titum timor temperet assumptum offici-
um vita commendet deinde ut bona
vita ostenditur et sapienti lingua doce-
atur ad extremum ista omnia bene per-
acta consideracio infirmitatis propriae deprimat
ne tumor elacionis hec ante summi
iudicis oculos extinguat Sunt plerique
imperiti scilicet qui cum se metiri ne-
sciunt docere alios volunt quam ipsi nu-
quam didicerunt qui pondus magisterii
tanto leuius estimant quanto vim
illius magnitudinis ignorant.

Cum regiminis onere sit ars artium
cure ab imperitis aggreditur tale ma-
gisterium Si qui pigmentorum vim
nesciunt videri medici carnis eru-
bescunt Susceptum cure pastoralis
officium indicatur tanto magis recte
sunt qui quanto ad hoc magis digni
peruenerunt scilicet cupiditate uel ex
elacione

In magisterio lingua confunditur quando
aliud docetur et aliud discitur Sunt
enim qui quod verbo predicant moribus
impugnant Cum pastor per abrupta
graditur sequitur ad precipicium grex in-
clinatur Contemptibilem pastorem
sicianum conqueritur dominus per prophetam di-
cens Cum limpidissimam aquam
biberitis reliquam pedibus vestris turbatis
et oues mee pascebantur que conculca-
ta pedibus vestris fuerant et que
pedes vestri turbauerant hec bibebant
per aquam intellige scienciam per bibere
intellige perturbare viuendo cor-
rumpe aquam pedibus turbatam oues
bibunt cum subiecti non sequuntur
verba pastoris que audiunt sed pla-
nitatem exempla imitantur que
conspiciunt

Item dominus per prophetam est ruine populi
sacerdotes mali Item de sacerdoti-
bus per prophetam facti sunt domui Isra-
hel in offendiculum iniquitatis Nemo
amplius in ecclesia nocet quam qui per-
uerse agens nomen uel ordinem sancti-
tatis habet In exemplum culpa
trahitur quod preeminencia ordinis
peccator honoratur

Cum se plus quam necesse est exterioribus
implicat occupatus interiorem de fa-
cili obliuiscitur quo tendat Cum
in planis titubat in precipicium pe-
dem suum non ponat Cum tamen sua
et non aliorum lucra cogitat ipsi se-
iam bonis suis hiis priuant

Si tepidus dileccionis est cura
pastoris pastorum summus conuincitur
non amare qui pollens virtutibus
gregem dei renuit uel negligit
pascere

Item de precepto mandatur predicare
aliis non curat bonis illius
eciam sua exprobrans in faciem ei
quod saliuam iactat cum et ex vno
pede calciamentum tollit ut ipse
domus discalciati vocetur Si si ut
meatum sit proximi eam quamuis vt
vt per predicandum minime
Cum sua cogitacione proximorum uti-
litatem negligit vnius pedis calci-
amentum non decore amittit

Qui soluti contemplationis studiis inhiantes proximorum utilitati proficiendo in predicatione refugiunt extra tanti sunt quanti in hoc prodesse potuerant.

Moyses deo suadente ut coram populo reciperet trepidaverat sed ut hac infirmus nunc quisque recipiat anhelare non formidat.

Qui ad tantum valde urgetur excipi ut cum humeris libenter opprimendus submittit ponderibus alienis episcopatum non bonum appetit qui per illud non boni operis ministerium sed honoris gloriam querit. Multi hunc mundi operis ministerium sed honoris gloriam querunt sub illius honoris specie verum mundi hunc destruere debuerunt.

In honore nequaquam quis humilitate discitur qui in minimis positus non desiit superbire laude arridente nescit fugere qui ad hanc cum deesset didicit anhelare.

In occupatione regiminis cursus boni operis sepe perditur qui tamen in tranquillitate tenere tenebatur quia in quieto mari imperitus nauta aliquando navem recte dirigit quando tamen in tempestate fluctibus nauta satis peritus ad confusionem sepe ducit.

Quid est potestas regiminis nisi ipsa tempestas mentis in qua semper per cogitationem procellas quatitur naucula cordis et huc illucque sine intermissione pellitur donec tandem per excessus varios iam oris iam operis vel saltem male voluntatis quasi per obviancia saxa frangatur.

Qui ad hoc utilis ut aliis proficiat renititur caveat ne de occultatione accepte pecunie et in sudario ligate ipse inducitur. Pecuniam acceptam in sudario recondere est accepta dona sub ocio lenti torporis non exercere eius qui ut alii proficiant hoc attendat ne ipsi per exemplum pravi operis ad regnum intrare volentibus obstaculum fiunt pharisei sicut de quibus dicitur nec ipsi intrant nec alios intrare permittunt.

Qui tenera vel tamen regendi populi suscepit ipse quasi medicus ad egrum accedit. Unde presumptor medicus censeri precavat qui adhuc in sua facie vulnera manifesta portat. Ille modis omnibus in exemplum vivendi debet attrahi qui spiritualiter vivens carnis passionibus convenit reluctari.

Si homo apud hominem ignotum se intercessor exhibere erubescit humiliter apud deum intercessionis locum pro populo accipit qui se familiarem eius gracie per vite meritum esse nescit. Cumque is quibus aliis ab eo veniam postulat quod ut ipse eius gratiam sit ignorat. Cum quis displicet ad intercedendum mittitur irati animus ad deteriora provocatur.

Qui loco delectatur glorie caveat ne subditis fiat auctor erroris. Unde cum dampnat preeminere intercessor fieri non appetat per culpis aliorum.

Hinc superna voce dicitur ad Moysen loquere ad Aaron. Homo de semine tuo per familias qui habuerit maculam non offeret panes deo suo nec accedet ad ministerium eius. Ubi mox subiungitur si cecus fuerit si claudus si parvo vel grandi vel torto naso si fracto pede vel manu si gibbus vel lippus si albuginem habens in oculo si iugem scabiem vel impetiginem in corpore si ponderosus.

Per cecum intellige divine scientie vel contemplationis ignarum qui in congressu operum suorum recte porrigat

ignorat Claudus vero est qui viam
quidem videt sed propter obstaculis impedimentum
difficulter ambulare valet Nisus
partus ad tenendum plene discretionis non
est idoneus Nasus vero vel gran-
dis est qui singula discernendo ni-
mis esse vult subtilis qui dum se
plus quam decet extendit ipse suo ex-
cessu se ipsum confundit
Fractus vel in manu factus est qui
in viis vel in actibus suis domino est
corruptus Gibbus ponderibus terrene soli-
citudinis est oppressus Lippus est
cui in ingenio ad cognitionem veritatis
emicat quod tamen quasi frequenter
operatio carnalis obscurat In lippis
enim oculi pupille sane sunt sed ex
humore defluente infirmatas palpe-
bre grossescunt lippus est cuius sensum
natura exacuit sed conversationis pravi-
tas confundit
In oculo suo habet albuginem qui
per hoc sapientie vel veritatis iusticie cecatur
arrogantia quia qui candorem iusticie
seu sapientie sibi attribuit ipse se ali-
ter superne cognitionis excludit de
quibus dicitur dicentes se sapientes esse
stulti facti sunt
Iugem scabiem habet in corpore cui car-
nis petulantia dominatur sive cessatione
Ille habet impetiginem cuius avaricia
non deserit mentem quia si dum parva
est non compescitur ipsa sine mensura
dilatatur Impetigo sine dolore cor-
pus occupat et absque occupati tedio
excrescens membrorum decorem fedat
Ponderosus est ille qui turpitudinem
non exercet in opere sed tamen ab hac
cogitatione continua non quiescit in
mente Ponderosus est ponderis cum humor vi-
scerum labitur ad virilia que cum in-
tumescunt cum molestia dedecoris
Quicumque alicui istorum viciorum sub-
ditur ipse panes offerre deo suo prohi-
betur nec pro deluere valet aliena

delicta quem ad hoc devastat propria
Omnia paucis verbis quale quis ad
officium pastorale venire debeat o-
stendimus nunc qualis ad hoc rite
perveniente in eodem vivere debeat
demonstremus
In tua actione propositus debet acto ter
tenendus preceptis inquirendo solet di-
stare a grege vita pastoris Oportet
enim ut mundus sese studeat et omni
diligencia procedat quia tenemus
rectitudinis adite constringatur sub
eius estimatione grex populus ipse
vocatur
Sit ergo quam necesse est cogitatione
mundus in actione precipuus discretus
in silencio utilis in verbo singularis
compassione proximus precunctis contempla-
tione suspensus bene agentibus per humi-
litatem socius et contra delinquentium
vicia per zelum iusticie erectus In-
teriore curam exteriorum occupatione
non minuens exteriorum providentia
interiorem sollicitudine non relin-
quens
Sit vero cogitatione mundus quia
necesse est ut manum eam munda stu-
deat quia sordes diluere curat ne tac-
ta deterius inquinet si sordida se-
quens ipsa lutum tenet propheta
Mundamini qui fertis vasa domini
vasa domini ferunt qui proximorum animas
ad eterna sanctuaria perducendas in sue
conversationis fide suscipiunt Hinc
divina voce precipitur sed in exodo ut
in Aaron pectore racionale iudicii
vittis ligantibus imprimatur quatenus
cor sacerdotale nequaquam cogitationes
vaga vel fluxa possideat sed ipsa
ratione sola constringatur ne indiscretum
quid vel inutile cogitat qui ad
exemplum aliis constitutus ex gravi-
tate vite debet ostendere quantam
in pectore rationem portet In quo
etiam racionali vigilanter adiungitur

ut duodecim patriarcharum nomina descri-
berentur quia tales in pectore ferre
est eorum vitam sine intermissione co-
gitare ut interius querere si sua commo-
da priorum bona deputat

Sit rector operacione precipuus quia
vox illa corda auditorum efficacius pe-
netrat quam dicentis vita commendat rector
docendo subditos tanto facilius ad
meliora proficit quanto plus eos bo-
ne vite exemplis operibus instruit et an-
tecedit Sit rector discretus silencio
et utilis in verbo ne aut tacenda pro-
ferat et proferenda reticescat quia
sicut incauta locucio ad errorem
pertrahit sic indiscretum silencium hos
scilicet qui erudiri poterant in errore de-
relinquit
Sepe rectores improvidi quia huma-
nam gratiam amittere metuunt loqui
recta libere pertimescunt et nequaquam gregi
iuxta ipsam vocem pastorum studio sed mer-
cenariorum vice deserviunt quia ve-
niente lupo fugiunt dum sub silencio
sic se abscondunt unde dominus per prophetam
increpat dicens canes muti non
valentes latrare
Item alibi propheta Non ascendistis ex
adverso neque opposuistis vos murum
pro domo Israel ut staretis in prelio
in die domini
Ex adverso ascendere est libera voce pro
defensione gregis mundi potestatibus
contraire in prelio stare et malis certan-
tibus amore iusticie resistere qui pro
suo grege se obicit murum pro do-
mo Israel hostibus opponit

Ysayas de sacerdotibus dicit Clama
ne cesses Item Sicut tuba exal-
ta vocem tuam quia preconis officium
suscipit ad sacerdocium si quis accedat
ut ante adventum iudicis qui
terribilis est ipse clamans tam-
quam preco gradiatur

Sacerdos predicatoris instruit quia
vox data est quasi preconis
Hinc in capite Moysi precipitur ut
tabernaculum ingrediens tintinabulis
ambiatur ut vocem predicatoris habeat
ne ipsa iudicium superni spectatoris
ex silencio offendat quia scriptum
est Audiatur sonitus quando ingreditur
et egreditur sanctuarium in conspectu domini
et non moriatur tintinabula etiam
vestimentum illius iubentur ut vite
viam in lingue sonitu sacerdotis opera
clament
Sit rector singulis compassione proximus
pre cunctis contemplacione suspensus
ut per pietatis viscera in se infirmita-
tem ceterorum transferat et per speculacionis
altitudinem semetipsum in invisibilia
appetendo transcendat ne ad alta
mirabiliter cautos surgit eum ad
ima proximorum misericordia se trahit
et quo benigne descendit ad in-
fima valenter eo recurrit ad summa

Sepe fit quod audit aliorum tempta-
cionibus audiens ipse pulsatur quia
hec eadem per quam multitudo popu-
li diluitur aqua procul dubio lavacri in-
quinatur quia dum sordes ipsa dilu-
encium suscipit quasi sue mundicie
serenitatem perdit quod non confessor non
timeat quia deo subtiliter cuncta
dispensante tanto facilius a sua eri-
pitur quanto misericordius ex aliena
temptacione fatigatur
Sit rector bene agentibus per humilitatem
socius contra delinquencium vicia per
zelum iusticie erectus ut bonis in
nullo se preferat et dum pravorum culpa
exigit quod potestatem protinus sui priora-
tus agnoscat
Omnes natura homines equales ge-
nuit sed variante meritorum ordine
alios aliis post et ante ponit

Cum mise no[n] p[otes]tatem ordinis s[ed]
semp[er] inspicere d[e]bent equalitate[m] c[on]-
dicionis non p[re]esse se gaudeat ho[m]i-
nibus sed p[ro]desse
Negligat[ur] p[ro]di[ti] ex p[re]posito timo-
re superbiunt in quo non sua[m] sed
dei gl[or]iam et subditor[um] iusticiam
querant in eo enim q[uod] intendit sibi
animalia vinctib[us]? eagunt no[n] ho[m]i-
nibus s[ed] quasi a[n]i[m]alib[us] se d[omi]nando p[re]-
ferunt quia ex q[ua]da[m] p[ar]te bestiales
sunt subditi ex qua eis deb[e]t sub-
iacere formidini sub[iecti]

Apostate angelo similis efficitur du[m]
homo ho[min]ibus esse plus dedignatur
quia sepe humana mens extollitur
cum etiam nulla p[otes]tate fulcitur quanto
magis in altum se intendit erigit vel cum
se potestas adiungit. quem tamen potesta-
tem recte dispensat qui ex illa
nouit sumere q[uod] adiuuat et ex
eo pugnare q[uod] temptat et eiusdem
se ... cum illa ... et cum se p[ro]-
tatib[us] celo ... ante se

Omnis locus bonus regitur cum ille
q[ui] prest vicijs magis q[uam] fratrib[us]
dominatur. Tanto apud deum obli-
gatores sunt quanto hic ap[ud] ho-
mines in vltore pietatis disciplina
subditos diuino iudicio tanto li-
beros reddit quanto culpas corri-
git sine commoda no[n] deserit

Ra hebi falsa superatus pietate
delinquentes filios ferire noluit
apud districtum iudicem semet ip[su]m
cum filiis crudeli dampnatione p[er]-
cussit
Item de pastorib[us] per p[ro]phetam q[uod] fractum
est no[n] alligastis et q[uod] abiectum
erat no[n] reduxistis. Abiectum redu-
citur quis in culpam lapsus ex pas-
toralis sollicitudine ad statum iusti-
cie revocatur

Fractura ligatura astringit qui
culpa[m] ipsam correctionis discipli-
na deprimit sepe deinde etiam
frangitur cum ipsa fractura vicante
ligatur. q[ui]a pastor circa disciplina[m]
sic contra delinquentes subditos
exerceat ut in eis tamen pie-
tatis viscera no[n] amittat
Igitur districtio correctionis no[n] si[t]
nimis rigida nec ipsa p[re]cendi
pietas nimis remissa q[uia] disci-
plina vel ex ira multum destrui-
tur si una s[in]e altera teneatur
Debet ergo rectoribus inesse iuste
consulens ira et ipsa pie seui-
ens disciplina testimonio veritatis
docente q[uod] p[er] samaritani studium
lesi vulneribus sanandis vinum
c[um] oleo fuit infusum
Item in spiritus tabernaculo archa
fuit cum tabulis virga simul c[um] ma-
na p[er] tabernaculum sacerdotem vel
rectorem p[er] archam eius cor vel
animam p[er] tabulas diuinam diuisi
testamenti sciam p[er] virgam correc-
tionis auctoritate[m] p[er] manna
dei intellige dulcedinis panem
vel patet ipsam dulcedinem quia
ista debent esse in cordib[us]
pastorum vel sacerdotum rectorum
Sit rector interiorum cura exteriorum
occupacione non minuens nec
exteriorum prudentiam interiorum so-
licitudine relinquens ne aut so-
lis interioribus occupatus q[ue] foris
deb[et] proximis no[n] impendat
Cum subditis a[nim]ar[um] causa plan-
sunt et cum secularibus curis
insistunt ipsi se et illos negligunt

Languente enim capite sepe c[on]tingit
membra languere et in exemplo-

ratione hostium fenestra comitatur
decoris sequitur si a capite dum
vivus erat

Subditis infirma sunt gerenda
sed arduioribus summa cogitanda
ut oculus qui providendis gressi-
bus premittitur tamen pulvis non
obstruet

Amor obstineat tunc terrenis acti-
bus stitatis vita polluitur color
optimus mutatur quod per mala
exempla eorum qui religiosi-
dum vivere sperabatur sanctitate
ante altere minuitur

Sanctuarii lapides dispersi sunt
quod hi qui scilicet tabernaculi mi-
steriis vacare debuerunt secula-
ribus negotiis se involvunt in
capite omnium platearum id est in lati-
tudine vel multitudine mun-
dane voluptatum platearum

Secularia negotia ex compassione
sunt tollanda sed numquam ex amore
requirenda

Quod rectores temporali sollicitu-
dini in tantum deserviunt ab
intimo amore frigescunt nec
oblivisci studeant super invenit
quod mente curam animarum susceperunt

Ezechiel Sacerdotes capita sua
non radant neque comam nutriant
sed tondentes attondeant capita
sua

Sacerdotes recte caput prohibe-
antur et comam nutrire ut cogi-
tationes exteriores de vita sub-
ditorum nec a se funditus amputent
nec rursus ad crescendum nimis re-
laxent ut bene dicitur tondentes
attondeant capita sua ut et tem-
poralis sollicitudinis quantum necesse
est habeat et tamen tendant
ne immoderatius excrescat ca-

pilli ergo in capite sacerdotis et pro-
tegant ut cutem cooperiant et resecen-
tur ne oculos claudant

Inter hec rector ipse solerter invigi-
let quod necesse est ne cupido placendi
hominibus eum omnia recte [illegible] eum
pulsat ne cogitatur adulterine pu-
er est velut qui sponsi placere
oculis appetit per quem sponsus dona
transmittit

Amor sui in rectoris mente cepit
aliquando habitat inordinate vel ad
mollitiem vel ad asperitatem trahit
Ex amore sui mens rectoris in
mollitiem trahitur quod cum peccates
subditos respicit ne erga hic di-
lecto torpeat corrigere non presumunt
frequenter eorum que in eis increpare
debet aliquando quod peius est adulationibus
demulcet

Debet ergo qui preest studere diligi
ut non respuatur audiri et tamen
amorem sui non presumat ipse querere
sed per amatus eo melius suos
subditos possit ad veritatem eru-
dire quod doctrina eius contempnitur
qui non amatur unde paulus dicit
Sicut et ego per omnia omnibus pla-
ceo et alibi

Si hominibus placerem servus christi non
essem In eo enim quod placere appetit
non se sed per se placere hominibus ve-
ritate querit

Si interdum medicamenta non que-
runt constat quod officium medici per-
dunt quod sicca in manu vulnera de-
tinet inferuerunt

Qui tenet culpas magis ipse debet
attentius caveat ne culpare eius
ipse teneatur

Qui ad offensionem peccatoris compulsi
nomen est quod a sacro leonis studio
non recedat quod ad hoc mirabilis
rectores semper et iubent ut cum

ptandi archam aperiat et igit
de intermittendis virtutibus ptandi
tarditas nulla gignitur
Dum pastor a subditis ignorari
ignominiosum sibi valde credit
sed tunc quasi disso cum questionem
debet enodare
Igitur ut nulle more archa pra
dam spectantes vectes adherent
nunquam recedant quod archam cerciam
per in oculos in oris erigant
perfectos intelligere istos doctores
Non qualiter subditos doctor debeat
videlicet si non una et eadem exhor
tatio cunctis expe congruit quia nec
cunctos par morum qualitas as
tringit quia sepe aliis officiunt que
aliis prosunt et plerisque herbe que hec
animalia nutriunt alia occidunt
et mediamentum quod hunc morbum
minuit alium morbo vires iungit
et panis qui vitam fortium roborat
vitam parvulorum necat
Pro qualitate ergo audientium
formari debet sermo doctorum ut ad
sua singulis congruat et tamen a
communis arte edificationis non rece
dat
Sed enim sunt mentes audientium
nisi ut ita dixerim quedam intense
tensiones cordarum quas tangendi
artifex ne dissonum tum faciat dis
simile pulsat et ideo ceteris cordis conso
nam modulationem reddunt quia
uno plectro sed non uno pulsu tacte
sunt sic quisquis doctor ut cunctos
in una virtute caritatis edificet
una et eadem exhortatione tangere
corda audientium debet quia aliter
ammonendi sunt viri aliter mulieres
aliter iuvenes aliter senes aliter inopes
aliter divites aliter leti aliter tristes
aliter subditi aliter prelati aliter servi
aliter domini aliter prudentes aliter impru
dentes aliter audaces aliter timidi
aliter sani aliter egri et sic de ceteris
aliis qualitatibus eiusdem
Aliquando leviora vicia sunt reli
quenda ut expellantur graviora et
sic de singulis
Temere nec intemperanter sed obsecra
ut parcantur Et impedienda si pietas
est inferiorum tamen honor tamen non
debet elatum
Ordinem personarum alter permutat
qualitas morum In nulla sui de
fensione se exerceat qui sua
deo propria legit
Cavere debent prelati quod si perversa
perpetrant tot mortibus digni sunt quot
ad subditos suos perditionis exempla
transmittunt quia a re sua quos
pravis suis exemplis destruunt
Compendium oculis dare est inter
dum cessante subditorum eorum ne
gligentiam palpebras dormitare est
subditorum acta inspicere nec corrigere
vel dormitare et que reprehendenda
sunt cognoscere sed propter mentis tedium
digniter in reprehensionibus ea non emen
dare
Superne ordinationi resistit qui
ad debet obedire contendit Decet
in semper nisi se humilitate rectoris
aspiciat dum nec sue quam eum servis
equalem sunt conditionem in corda non
amittat
Contra deum de muneribus eius
superbiunt qui eos quos per conditio
nem tenent subditos equales sibi
per naturam consortium non agnoscunt isti
se sciant esse servos domini dum se
recognoscunt conservos servorum
Tanto magis doctus esse quis ostendit
quanto magis esse patiens invenit
qui pacientia declinquit et relinqua
ante acta bona destruunt
Rectorem mens patientiam custodiat
ne commota vertatur in pacie et hec

q(uo)d bo(n)o op(er)a est amittat
Si paciencia non deserit(ur) unitatis
mensura seruat(ur)
Si conditi sumus ut a(n)i(m)am racio
possideat et ip(s)a a(n)i(m)a suu(m) corp(us)
ubi caro a(n)i(m)e acce(pit) possessione(m)
repellit(ur) si no(n) p(re)ualet a(n)i(m)a r(ati)o(n)e
possidet(ur)
Paciens in eo q(uod) co(n)tumelias portat
intrinsec(us) non min(us) doleat ne
tante virtutis sacrificiu(m) q(uo)d foris
offert ymolat intus malicie peste
corrumpat
Si pacienciam dilectio no(n) sequit(ur) ni-
mirum est ne v(er)tat(ur) ostensa in dete(riorem)
culpa(m) odii co(n)tinuacio. q(uia) magnu(m) e(st) cora(m)
ho(min)ib(us) adu(er)sarios tollerare sed
(et) iam cora(m) deo ip(s)os diligere
Valde peccamus si aliena bona ges-
ta no(n) diligimus sed nichil p(ro)ficit
agimus si ea q(ue) diligimus no(n) imita-
mur q(ua)ntu(m) possumus Grauius
d(am)pnanda ultione feriendi sunt qui-
bus bonum placuit q(uo)d imitari
noluerit
Sicut enim co(m)munia sunt q(ue) presentes
in fide sic(ut) co(m)muni sunt membra int(er)
se q(ue) continentur in corpore q(uam)uis in offi-
cio suo diuersa sunt sed in eo quo
sibi inuicem conueniunt tam com-
mune vnu(m) sit q(uod) pes p(er) oculum vide-
at (et) oculus p(er) pedes de loco ad locum
transeat oculi auditus aurium fruat(ur)
(et) ad vsum suum aurib(us) ore lingu-
a famulatur
Bona pro semetipsis sunt agenda
(et) no(n) penitus compellentib(us) exequenda
Hec clarius constat q(uod) coram deo
innocencia amittit(ur) cum anime eius
oculos desiderio p(er)petrat(ur) p(ecca)ta et co-
gitacionib(us) e(st) occultum dei iudiciu(m)
timendum q(ui)a foris ex s(er)monibus

(con)plexiso proximoru(m)
Nil de nobis corde fugacius q(uo)d tociens a nobis recedit quociens per
prauas cogitaciones defluit
Qui priores ut se diligunt minime
illis taceat cum eos iuste de(re)hendit
qui proximorum mala conspiciunt et
tamen silencio linguas premunt s(ic) les
medici sunt q(ui) conspiciunt vulnerib(us)
vsum medicine subtraxerunt (et) eo mortis
auctores sunt quo curari q(uo)d po-
terant curare noluerunt. lingua ite(m)
e(st) discrete frenanda (et) no(n) insolubi-
liter obliganda
Dum ociosa v(er)ba caue(re) negligimus ad
noxia sepe peruenimus ita ut prius
aliena loqui libeat (et) postmodum
delectacio cura eor(um) de quib(us) loquimur
mordeat (et) vltro lingua usq(ue) ad
apertas contumelias erumpat Qui
multiloquio s(er)uiens linguam refre-
nare nequit illi accidit ut rectitudinem iusticie nequaq(uam) s(er)uare possit
Totum se insidiantis hostis vulne-
rib(us) detegit qui nulla oris custo-
dia munit. Procuratus cultus iusticie
silenciu(m) lingue Ociosum est v(er)bu(m)
q(uo)d a racione iuste necessitatis a(ut) intencione
pie caret vtilitatis Si de ocioso
v(er)bo racio exigit(ur) pessimus q(uam) pena p(ro)
multiloquio detur. de quo etia(m) per
v(er)ba noxia peccat(ur)
Sed coram cunctis creditur sp(iritu)m meritis
p(ro)pagare. sic eciam similium re-
rum quis credit zelo iusticie et
prodigalitate esse pietate vel re-
naturale p(ar)simonia Tunc dis-
pe fallacis virtutis sp(eci)e sic eciam de-
fensione iusticie fauent et moti
superbie
Multi hoc mundi diuites dum fame-
dicantur cum pauperes effusis largi-

toribus nutrit hystriones. Sed quia
indigenti etiam peccatori non quasi peccatori
sed quia homo est panem suum tribuit non pec-
catorem sed iustum nutrit quia in illo non
culpam sed naturam diligit

Incassum se innocentes putant qui commune
dei munus sibi vendicant qui dum
accepta non tribuunt. unde proximorum
insaniunt quia tot pauperum cottidie
perimunt quia apud se moriencium sub-
sidia abscondunt. nam dum necessaria qui-
bet indigentibus ministramus non nostra
sed sua illis reddimus iusticie potius
debitum soluimus quam misericordie opera im-
plemus

Terra ficulnea sine fructu occupat
qui partem hoc quo multis pro-
desse poterit inutiliter seruat

Qui ergo se innoxios quia aliena non
rapiunt estimant profecto decipiunt
qui non dantes indigentibus sua con-
dempnati seruant. Aliud est misericordiam pro
peccatis facere. Aliud pro misericordia faci-
enda peccare quia abhominabiles sunt
hostie que offeruntur ex scelere

Incomparabile meretur supplicium qui
si voluisset peccatum quod non vitauit
facere bene vitasset

Tamdiu nullum boni operis sacri-
ficium deo ymmolat quamdiu quis
a proximorum caritate discordat quia
munus non accipitur in discordia pro
discorde delatum

Dum imitante malorum actus
augentur culpis eorum ligamur quia
tanto quis ab eo quod summe rectum est dis-
crepat quanto vita eius actionis per-
uersorum concordat. Jeremias male-
dictus qui prohibet gladium suum a san-
guine. Gladium a sanguine prohibe-
re est predicacionis verbum a carnalis
vite interfectione retinere. Sicut ille
minister dei dicitur qui ad feriendam

vicia zelo diuini amoris excitatur
profecto deo se esse iniustum denegat
qui equitatem sufficit imparare vi-
tam carnalium recusat

Qui prosperitate huius mundi aput iu-
dicium cordis vite melioris amore
non deprimit fauorem transeuntis
vite in mortis perpetue occasionem
vertit. Justos etenim temporalis po-
tencia sustulit velut de laqueo
culpa comprehendit. Nam david deo
amabilior rectior fuit aput semi-
cium quam cum peruenit ad regnum. Seruus
namque amore iusticie deprehensum
aduersarium ferire timuit. rex autem
facta persuasione luxurie etiam de-
uotum militem sub studio fraudis
extinxit. quis opes quis potestatem ad
quos innoxie sunt gloriam si enim illi eciam
nocuerunt qui habuit non quesi-
ta. Cum his nec hec magni discri-
minis labore saluabit si in hiis
ille culpa interueniente est turba-
tus qui adhuc fuit deo eligente prepa-
ratus. Salomon enim sapientia iam concessa
corruit quia nulla ut minima tribula-
tionis eum disciplina custodiuit
paulus qui habent vxores sint tamquam non
habentes qui flent tamquam non flentes
et qui gaudent tamquam non gaudentes

Vxorem quasi non habendo habet qui sic per
illam carnali consolacione vtitur quod
per eius amorem a melioris intencione
rectitudine ad praua opera non flectit

Non flendo flere est sic exteriora
aduersa plangere ut tamen nouit
eterne spei consolacione gaudere. Non
gaudendo gaudere est sic animum de
infimis tollere ut tamen non desin-
at summa formidare

Lex christi caritas est quia ex illo nobis lar-
giter sua bona contulit et equanimiter
nostra mala portauit. Legem
christi implemus quando nostra bona be-

ingruencia (et) mortis mala
pie sustinemus. Cum sua quis ab
aliis portat considerat ea que ab al-
tero ipse sustinet tanto levius portat.
Coniugalis vita non est a virtutibus
immunis, secundum vite sanctitatem a suppli-
ciis seiuncta, quia a mundo non longe
est divisa, nec tamen a gaudio salutis
aliena. Cum temptacionum procel-
las cum difficultate salutis tolle-
rant coniugia, ptm petant.
Retro respicere convincitur qui ulterius
bonis maioribus ad minora retor-
quetur.
Sed generaliter dici potuit de cunctis
hoc specialiter sentiri licuit de
singulis.
Terga in facie Dei vertimus cum
derelicto bono innocentie nos
ad iniquitatem declinamus.
Sepe Deo fit gratior ardens amore
vita post culpam quam torpens securi-
tate per innocentiam. Plerumque enim ter-
ram diligis que post spinas exara-
tas uberes fructus producat quam que
nullas spinas habuit et tamen inculta
fertilem segetem gignit.
In examine iusti iudicis mutata mu-
tat ordinem qualitas actionum. Sicut
in natura gemmarum carbunculus
prefertur iacincto, sed iacinctus cerulei (?)
pulchritudine colorem prefert pallenti
carbunculo, quia quod iacincto nature ordo
subtrahit, hoc ei species decoris
attribuit, et sic carbunculum qualitas
coloris fedat quem tamen ordo naturalis ia-
cincto pretulit. Sic in humano ge-
nere quidam in meliore ordine sunt
deteriores et quidam extra in deteriori
meliores.
Insidiator primum suggerit cum se de-
lectationi subiunxit ad consensum ra-
tio delectationi consentit. Suggestione
peccatum spionitur, delectatione alitur,

consensu perficitur. Post culpam
flere et hominem Deo humilitatem
sue devotionis ostendere. Post fletum
denuo peccare et contra eum quem ro-
gaverat divicias extollere. Sicut per
illicita cadimus, ita nos a licitis nos
restringendo surgimus.
Sepe gravius ore delinquitur quam ope-
re, quia malum operis aliquando in facto-
res suos inficit, sermo malus omnes qui
se de suis ad extraneos evolabit.
Serena luce amiserat qui ad peccandum
tenebras non requirebat.
Contra se testimonium ferunt qui
perpetrant committunt quod per eam tamen
plurime intelligentie vitare debu-
erunt.
Tanto liberius insidiator hominem cor-
rumpit quanto undique illud a pro-
videntia deprehendit.
Aliquid de pena detrahit peccatum quod in ma-
iori culpa est, quanto maior tanto
citius agnoscitur et emendatur. Minor
vero dum quasi nulla creditur de ipsa
pena non curatur et sic necat quia de-
specta, quod non facit maior quia per
penam est deleta.
Qui se stare forte estimat vide-
at itaque ipsi ne cadat, quia sepe
per maiorem gloriam intus detinuerunt
quos forte peccata nulla sibi subi-
ciunt. Et si aliquem facit elata consi-
deratio undique de iusticie fovea ma-
ioris culpe. Levari non appetit
qui nescit quod cecidit, qui dolorem
vulneris sui non sentit, salutis re-
media non requirit.
Tunc bona volens discit ipsa vana
bona querere cum se deprehendit
inutiliter falsa tenuisse. Res-
pice edificantes prius destruxerit
vitio edificare ecclesiam non valerent
nisi predicator ab auditorum
cordibus cum spinas vani amoris
evellerent, frustra sancte predicationis

in eis v̄ba plantaret

Humana aīa d hoc mundo sc̄ ħz ad more nauis cōtra aquā q̄ cōtu istud flūīs descendunt ī vno loco stare nequaq̄ pmittit̄ q̄ ad yma vlabit̄ nisi ad sūma conetur

Qui cepta bona dis̄rīe nō exeq̄t̄ dissolucōe negligēcie cōnamīn̄ desilientē imitatur

Tollerabilius ē recte viā nō arripere q̄ᵐ ab arrepta post tergū re ul' frigidus esses aut calidus s̄ q̄ neq̄ frigidus nec calidus incipiā te euomere d' ore meo q̄ tepidus. Calidus bonū incipit ⁊ pficit. frigidus nec inchoat nec ꝯsumit tepidus aūt incipit s̄ pficere desistit. frigidus aūt tepore ē in aliqua spe sed tepidus ipe post frigus q̄ tepuit nō pficiens ī desperacione spe et qua post ꝯuʃsoꝛ suā tepidus hīe potuit q̄ d s̄ tepuit ⁊ nō pressit a corde suo subtrahit frigidus aūt lz adhuc d pctīs sit tn̄ ꝯuersos fiducia nō amisit. tali dus ḡo q̄s ad frigidū ee diligit̄ ne tepidus euomatur. ḡo ꝯu'sus declinat ꝯtumbus ne ipe euomat̄ tepidus ne caloꝛ quē d ꝯu'sione assumpserat ad frigꝯ noxiū redicat

Lū p̄ recto ope laus tn̄ua q̄rit̄ tēs eterna retribucōn digne vili p̄cio vēnundat̄

Ipū sibi moriunt̄ et aliis viuūt qui ex studio sui cordis d apto bona ⁊ d occulto mala faciūt

Qui semetipos occultē bonis opibus suis viuificat ⁊ aliis ne boni sciant̄ pcessu p̄ue extimacionis necāt ꝯstat q̄ nō sē se pr̄ ios suos amat. ⁊ q̄ tū ipo salubre vini potū bibit aliis se ꝯsidantibus pestifero veneni po

culū fundit

In alīus edificacōn̄ studēt̄ pfecti qui bonū q̄d facit ne videat̄ occultat ⁊ ipe q̄ iactato scie ꝯminādi radices sub tēit qui opus q̄d imitandū ē nō ostēdit vitāt d vno loco. videat opa vr̄a bona ut ḡlificet pr̄ē vr̄m qui in celis ē. Et d alio loco attendite ne faciat̄ iusticia vr̄az corā hōībus ut videamini ab eis. a. bona nr̄a ita sūt occulanda ne nos laudem̄ d illis. Et tn̄ ita vel sūt ostendenda ut ea ab glorificet̄ pr̄ celestis ꝯfectibus augeat̄ d pximis

Qui d bono ope nō suā s̄ dei gliaz querit hoc ipm̄ q̄d facit lz videat̄ a videntibus tn̄ abscondit q̄ solū ille recte factū dūs ꝯspicit cui d hoc placere cupit

Moyses nō maledicas surdo nec corā ceco ponas offendiculū

Surdo maledicere ē ul' absenti ul' nō audienti derogare Corā ceco offendiculū ponere ē rem discrecōe agere s̄ tn̄ ei qui lumē discrecōis nō ħz ex hoc scādali occasionez pbere. ppt̄ q̄ paulus d munda q̄dā sine pollucōn̄ comedentibus s̄ tn̄ hac ꝯmestione ꝯscādalū mouentibus dicit vide te ne hēc forte licencia vr̄a offendiculū fiat infirmis

Quātū hic quis ee querit tm̄ corā deo ee desinit

Si peccā iustificatus nō meminit q̄ nichil ul' q̄ exiguū corā deo ppt̄ peccā suū fuit tota iustificacōis euanescit

Qui d hac vita n̄ q̄ suā sūt q̄rūt adhuc vineā dn̄i nō excitaūt

Quos hostis callidus iusticie

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

luce intestere cospiciat talud
inctes d'flamare illicite desi
derijs no quiescit
Scit deus omps ad electoru
suoru solaciu bn vti malo
reprobor
Laudediu e summope ne d'sup
biam trahat inordinata defen
sio iusticie
Multis fres dlinquunt si licitis
hudi desiderijs dudicant
Bene oia dliquit q d'habite
nichil sibi retinuit
Tanto maiora bonor opu
lucra quibus tenent reuie p pe
nitencia quito se meminit ne
glexisse p culpa
Profecto dnouit q venia ppli
mags ex culpa sacdotu fuit
Recte delicti sui veniam postu
lat qui p' hoc qd d eo dlin
quit relaxat
Vd iusticia facit erga tibus com
pati fica iusticia supbire d'se
e d'erroribus dedignari
Aduersoru derogacio bone vi
te e probacio
Si suspicões vitae no possu
q hoies sumus tn iudicia r dif
finitias suas retenius
Cui corps sua cotinentie dedicat
cu mulieribus ec no pssumat
Imitacõe dei gl'osis e dnuria
tacendo sustinere q' reddendo
supare. Maiore est indti pa
ciens adnersa tollare q' bo
nis opibus insudare
Offenso c'atore omnis c'atura
dampnatiu hz odio
Amor puatus vehemens clau
dit oculos
Pariu timedus e hostis ille qui
no pt nisi volente vinces Dyaq
Cui puti suauitate capit' q' per
amena prata ad dternu dncit
Cu omnis fortuna sit timeda ma
gis tn prospa q' aduersa q' hec
asperitate feriedo erudit illa
prospera blandiedo seducit
Inuanu laborat exteriq lingua
pdicatore ni dtus opet' gra saluacie
Talica rape cormat qui cltra
sibi necia retinere probantur
Nolite dtueri qd no licet cocupis
ci ne dcautus aliqs d'spicat q
dtuente eu pq hr ad pmac ua
hat
In hoc mundo q florere cupiunt
flagella dei qui mala magna
ptimescunt
Exteriora tormenta no metuunt
interiori dulcedine q sentiunt
Gloriosa res e humilitas qua
supbia palliari cupit ne vilesc
cat Est qui nequit se humiliat
e hr iutiora sua dolo plena
Obmutescit facundia cui egra e
q'scia Ip exteriore verecudia cor
gis interiore culpa
Dyalus assidue temptat ut saltem
tedio vincat
Dyalus nichil se fecisse estimat cu
aiam no sauciat
Nulla nocebit aduersitas qm no
dominatur iniquitas
Cui maius e donum sciencie illi trans
gressio maior e culpe
Lucqui dispsicit ad dteraededu
remittit et iurari au ad deteriora
prouocat
Vilescunt tpalia qm q'siderant etna
Si passio xpi ad memoria ducitur
nichil adeo durum e qd no equo
aio tolleretur.

Stultus e seruire dno qui nullo
placat^r obsequio
Anima qua nichil incomparabil^r melior
e q terrena sba quam possides
qui ergo pro omib^9 suis no dat
terrenam sbam quo p ill morituram
ponit aiam
Mercedem pastore ipi pdut qui do
minicas oues p tpali mercede
plus q p dilcoe dei pascut. lu
crari eos petunt et pdidisti aiam
Abstinete ab oi auaricia no so
lum petunie s etia glorie. Noli hic
cupiditate comedi ut no heas
etnitate moriendi
Talem odii discrecoem proxis nris
uel etia aliis exhibere debem^9
ut diligam^9 in eis qd sunt et id
eis odio heam^9 quo nobis i via
dei obsistunt.
Qui uoluit esse amicus huius secli
eo sitruet^r inimicus dei
Depredari desiderat qui thezaurum
suum publice portat
Hypocrite dulce e lingua cogitaco
aut amara et pudra. Sz lingua
iusti dum foris p aspitate decrepat
intus dulcedinem portat.
Aduersari^9 humani generis tanto nos
amplius expugnare credit quanto nos
rebellare conspicit et illos pulsa
re negligit quos se quieto iure
possidere sentit
Cuius uita despicit^r restat ut eius
predicacio contempnat^r
Flosculi ex li. dyalogorum gg
Qualis apud se quisque lateat contumelia
illata probat. nam sic superbi ho
noribus sic humiles exultant ex
suis despectibus
Pro oleo petendo fr^es a monstio
exdicens cuius facta prohibuit ne
dum olei lucra quererent aiarum
dampna sustinerent. multa pue
esse bona q tn no sunt et bono
alio no fiunt. Vite estimacio in
virtute e opum no i ostentacone
signorum. Sunt plique qui sig no
faciunt sed signa facientibus dis
pares no sunt.
Quare diuinitat^e scita no nosset
qui deitatis precepta seruaret eius
spus sit. Qui adheret eum dno
vnus spus eum eo e. Sed vnici d
quantum vnum cum dno sunt sensum eius
ignorare no pnt. Sz quantum adhuc
carnis pondere corruptibil^r grauati
sunt vnum cum dno esse no pnt i
quantum et quanti sic sunt. quantum
disiuncti existunt
Nonnulli nobilitas generis pare
solet ignobilitatem mentis ut mi
nores i hoc mundo se despiciunt
esse qui se plus cetis meminne
runt fuisse
Utique nos oportet de dei mia sp co
fidere et de mia sp consimilitr for
midare
Antiquus hostis vnde bonos trahit
crescere inde malos p inuidia
trahit ad penam
Pensa quantum dampnabil^r sit iste
sermo q a malicia no vacat si
ille sermo penal e qui a bono
vtilitatis vacat.
Maius e miraculum pdicacois
verbo uel oracois solacio pctorem co
uertere q carne mortuum sus
citare. et isto resuscitat^r eius
inde moriturus i illo aut aia
deternum victura
Sine certaminis labore no e pal
ma victorie
Nunq pctores ad lamentum pue

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST